

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief/ waarom nu voorgelegd?

Op 3 juni 2024 vroegen raadsleden om een brief als reactie op het persbericht van het Openbaar Ministerie van 21 februari 2024: 'OM neemt beslissing tot vervolging in onderzoek naar stichtingen wegens mogelijke fraude'.

In augustus 2024 stuurde de burgemeester hierover een brief naar de gemeenteraad. Deze brief staat ter bespreking geagendeerd in de commissie BOFV van 23 januari 2025 ('Reactie college op bericht *Vervolging deradicaliseringsexperts gemeente voor fraude*).

Het Openbaar Ministerie liet met een persbericht op 2 december 2024 weten dat aan deze zaak een einde is gekomen zonder dat het tot een zitting komt. De verdachten zijn namelijk bereid een straf te accepteren die gelijk is aan de straf die het OM op een zitting zou eisen. In het persbericht geeft het Openbaar Ministerie aan dat het gaat om drie verdachten die vervolgd zouden worden vanwege fraude met gelden van stichtingen. De betreffende stichtingen waren actief met projecten op het gebied van integratie, re-integratie en de-radicalisering, met name in en rondom de gemeente Rotterdam. Ook hierom is de hierboven genoemde brief in de commissie BOFV geagendeerd.

Op 11 januari verscheen in de NRC een artikel over deze subsidiefraude. In het artikel wordt een medewerker van de gemeente Rotterdam, directie Veiligheid genoemd.

Voorafgaand aan de bespreking in de commissie BOFV laten wij u graag weten hoe wij naar de situatie kijken en wat we de komende periode doen ten aanzien van de geconstateerde fraude, de berichtgeving over deze zaak en de gemeentelijke processen. Omdat in de berichtgeving van de NRC de rol van een ambtenaar nadrukkelijk wordt besproken, gaan wij hier bij uitzondering ook op in.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- 03-04-2018: Beantwoording vragen Hoogwerf over onderzoek OM naar Platform Buitenlanders Rijnmond (PBR)
- 22-02-2019: Beantwoording vragen Hoogwerf over werkzaamheden Stichting Attanmia - subsidiefraude - radicalisering

- 04-09-2019: Toezegging wethouder Wijbenga Onderzoek naar overlap bestuur Attanmia, Pioniers en Stimulance:
- 28-08-2024: Burgemeestersbrief over Reactie college op bericht 'Vervolging deradicaliseringsexperts gemeente voor fraude'

Toelichting:

Op 6 juli 2017 is de toenmalige burgemeester onder embargo door het OM geïnformeerd over een onderzoek naar mogelijke subsidiefraude door stichtingen die via verschillende onderdelen van de gemeente subsidies ontvingen. Dit is op 6 juni 2018 in een raadsdebat met uw raad gedeeld en dit is herhaald in de beantwoording van verschillende raadvragen.

Het is gebruikelijk dat het OM tijdens een onderzoek geen informatie kan delen. Dit onderzoek is gedaan door het Functioneel Parket, een specialistisch, landelijk opererend onderdeel van het OM dat zich onder andere bezighoudt met bestrijding van complexe fraude. Vanuit de gemeente is meermaals aan het OM gevraagd om informatie, omdat we er een belang bij hebben te weten om welke subsidiestromen het ging. Gemeenschapsgeld dient immers doelmatig en doeltreffend ingezet te worden. Gedurende de looptijd van het onderzoek is deze specifieke zaakgerichte informatie dus niet tot ons gekomen. Dat betekent dat wij niet weten om welke stichtingen en welke subsidiestromen het precies gaat en wij eveneens niet weten op welke wijze is gefraudeerd. Alleen als we inzicht hebben in de werkwijze van de fraudeurs kunnen de subsidieprocessen binnen het hele gemeentelijke concern daar waar nodig aangescherpt worden.

Aangezien het niet mogelijk was om informatie over het lopende onderzoek te delen, is vanuit directie Veiligheid aan het OM gevraagd of het mogelijk was in algemene zin een gesprek te hebben over het herkennen van subsidiefraude: waar kunnen we op letten? Dit gesprek vond plaats op 6 juli 2021 en leverde algemene tips op, zoals langsgaan bij een activiteit, nagaan of er familiebanden zijn en of de aanbieder van de interventie dezelfde is als de aanvrager. Zoals we hierna uitleggen, is dit ten aanzien van de interventie 'weerbaar opvoeden', die vanuit directie Veiligheid is gesubsidieerd, gedaan.

Het Functioneel Parket van het OM is tot de beslissing gekomen deze zaak met een strafbeschikking af te doen, zoals hierboven is toegelicht. Dit is een eigenstandige beslissing van het OM over de afdoening van een strafzaak. De gemeente is door het OM op de hoogte gebracht van deze beslissing. Nu de zaak is afgerond, hebben we het OM opnieuw gevraagd informatie te verstrekken over de geconstateerde feiten, de betrokken stichtingen en vooral over de wijze waarop fraude is gepleegd. Deze informatie hebben wij nog niet ontvangen.

Op basis van informatie van het OM kan vervolgens bekeken worden of er aanleiding is een vastgestelde subsidie (deels) terug te vorderen. De termijn hiervoor is vijf jaar na vaststelling. Subsidies die voor 2019 zijn vastgesteld kunnen dus niet meer worden teruggevorderd.

Informatie vanuit het OM kan betrokken worden bij de beoordeling van eventuele toekomstige aanvragen. In een subsidieproces wordt bij de beoordeling van een aanvraag gebruik gemaakt van een aantal weigeringsgronden op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht en de Subsidieverordening Rotterdam 2014. Als er signalen zijn van

misbruik, kan gebruik gemaakt worden van de wet Bibob, waarmee onderzocht kan worden of het risico bestaat dat een subsidie gebruikt wordt voor criminele activiteiten. Indien sprake is van een risico kan een aangevraagde subsidie worden geweigerd.

Uit bovenstaande blijkt dat op dit moment geen compleet overzicht is van de subsidiestromen binnen de gemeente waar fraude binnen dit onderzoek is geconstateerd. Afgelopen jaren is in de berichtgeving gerefereerd aan een subsidie over de-radicalisering. Dit gaat over het project 'Weerbaar opvoeden' van stichting Attanmia. Hiervoor zijn meerdere subsidies verstrekt omdat binnen het project verschillende doelgroepen bestonden. Overigens is dit geen de-radicaliseringsproject, maar een preventieve training om radicalisering te voorkomen. In het NRC-artikel wordt deze training aangehaald en de rol van een medewerker van de gemeente benoemd. Hier navolgend gaan we daar nader op in. We weten dat deze stichting ook vanuit andere gemeentelijke onderdelen subsidie ontving. Of bij deze subsidieverstrekingen sprake is geweest van fraude is ons op dit moment eveneens niet duidelijk.

In het artikel wordt gesproken over een lening en wordt gesteld dat de ambtenaar de drie ondernemers om wie het gaat privé goed kent. De journalist van de NRC heeft in februari en december 2024 vragen gesteld aan de gemeente en de ambtenaar zelf over betrokkenheid van de ambtenaar. In de vragen worden namen genoemd van de ondernemers. Zodoende kunnen wij het volgende toelichten: de medewerker kent vanuit zijn privé en professionele netwerk inderdaad alle drie genoemde personen die centraal staan in het NRC-artikel. Twee van de drie ondernemers waren betrokken bij stichting Attanmia. Met deze stichting bestond een subsidierelatie vanuit directie Veiligheid, zie hieronder. De medewerker kende deze twee ondernemers vanuit zijn professionele netwerk. De derde ondernemer was een vriend van de medewerker. Deze ondernemer was, voor zover wij kunnen nagaan, niet betrokken bij stichting Attanmia. De medewerker heeft in 2014, voordat hij in dienst kwam bij directie Veiligheid, een persoonlijke lening van ongeveer 9.500 euro verstrekt aan zijn vriend. De medewerker wist dat deze vriend de lening wilde gebruiken voor zijn investering in een kaasfabriek in Marokko. Nadat bekend werd dat deze vriend verdachte was in het onderzoek naar subsidiefraude, heeft de medewerker de vriendschap verbroken. De ambtenaar is door politie gehoord als getuige in september 2018, vanwege de verstrekte lening. Hij heeft direct bij zijn leidinggevende melding gemaakt dat hij door politie is gebeld voor een afspraak en heeft ook na afloop verteld over het getuigenverhoor.

Nu duidelijk is wat de verhouding is tussen de medewerker en de drie ondernemers gaan we in op de door directie Veiligheid verleende subsidies aan stichting Attanmia. Vanuit de aanpak Radicalisering, Extremisme en Polarisatie (REP) werden subsidies verstrekt ten behoeve van de preventie van radicalisering. In algemene zin was het proces als volgt: aanvragen voor subsidies werden beoordeeld door de programmamanager en getoetst aan het 'kader voor preventieve activiteiten', dat door het programmateam ontwikkeld was op basis van input van diverse wetenschappers en collega's uit andere steden. Het programmateam sprak niet alleen regelmatig met de gesubsidieerde partijen, maar ging ook zeer frequent langs bij de gesubsidieerde activiteiten om met eigen ogen een beeld te vormen.

Binnen dit kader is subsidie verstrekt aan stichting Attanmia voor de training 'Weerbaar opvoeden', die aan verschillende doelgroepen werd gegeven. Vier medewerkers gingen regelmatig langs om een beeld te vormen van de werkwijze en om zicht te hebben of de gewenste prestatie werd geleverd. De in het NRC-artikel beschreven medewerker ging

hier ook langs. Voor de duidelijkheid; hij had geen persoonlijke relatie met de betrokkenen van stichting Attanmia. Ook twee andere beleidsadviseurs en de programmamanager gingen regelmatig langs bij Attanmia. De verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke beoordeling van de subsidie en de geleverde prestatie lag bij de programmamanager. De interventie is door het Kennisplatform Inclusief Samenleven (KIS) positief geëvalueerd en werd mede door het Oranje Fonds gefinancierd.

Tijdens de looptijd van twee aangevraagde subsidies 'Weerbaar opvoeden' werd duidelijk dat deze onderdeel uitmaakten van het onderzoek. In afstemming met het Openbaar Ministerie is besloten de subsidies door te laten doorlopen. Dit om te voorkomen dat de gemeente het strafrechtelijk onderzoek onbedoeld zou verstoren. Na afronding van deze twee subsidies zijn de aanvragen tot vaststelling zeer nauwkeurig beoordeeld om te zien of de prestaties geleverd waren conform de aanvraag (zowel inhoudelijk als financieel). Op basis van alle documentatie en checks is uiteindelijk één project in maart 2019 3.800 euro lager vastgesteld dan beschikt en één project in oktober 2019 conform beschikking vastgesteld. Sinds de aanhoudingen in het kader van het onderzoek naar subsidiefraude (mei 2018) heeft directie Veiligheid geen andere, nieuwe subsidies verleend aan de stichtingen genoemd in de media.

Tot slot

We kijken uit naar meer informatie van het OM. Als we meer zicht hebben op de werkwijze van de fraudeurs en eventuele kwetsbaarheden in ons subsidieproces kunnen we de verbeteringen aanbrengen. Los van deze kwestie wordt voor het verstrekken van subsidies een continu proces voor verbetering gevolgd.

Deze kwestie maakt duidelijk dat we vanuit de gemeente scherp moeten blijven om zelfs de schijn van belangenverstremgeling tegen te gaan. Veel van onze mensen werken in de stad waar zij ook wonen. Zij staan zowel privé als professioneel midden in de maatschappij. Dat waarderen we omdat het ze vaak goede ambtenaren maakt en ze weten wat er speelt in de samenleving. Tegelijk is het van belang dat we ons ervan bewust zijn dat er kwetsbaarheden kunnen ontstaan door relaties en financiële verhoudingen. Kwetsbaarheden die kunnen leiden tot vragen over integriteit, terecht of onterecht. Daar waar de schijn van belangenverstremgeling kan ontstaan en het mogelijk de ambtenaar zelf kan schaden, vraagt het extra alertheid. Dit vraagt doorlopend onze aandacht.

Mede namens wethouder Organisatie,

De burgemeester,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized initial 'C' followed by a series of loops and a wavy line extending to the right.

C.J. Schouten